

Magyar polip

Tóth Levente tothl@nepszabadsag.hu

Amikor minden forint számít a költségvetésnek, a kartell akár hazafias cselekedetnek is tekinthető. Szépen hozhat az állam konyhájára, ha a cégek előre megállapodnak arról, hogy ki és milyen ajánlattal nyeri el az állami megbízásokat. Ha ugyanis a lebukott vállalkozások már akkora visszaesők, hogy többet fizettetnek be velük bírságként, mint amennyiért megépítették az utat, a költségvetésnek ez nagyon jó üzlet: ingyen kapja meg a beruházást, és még adnak is neki egy kis borraivalót. Igazán kár, hogy mégsem hazafiasan piros-fehér-zöld útépipítőkkel, hanem a megbízót üzletszerűen megkárosító kartellezőkkel állunk szemben. Olyanokkal, akiknek az elmúlt évek bírósági és versenyhivatali ítéletei alapján lételemük a jogsértés. Mit lehet csinálni egy komplett ágazattal, ahol a norma nem a versenyszabályok betartása, hanem annak folytatólagos megszegése? Amelynek a meghatározó hazai szereplői között nincs olyan, akit legalább egy kartellügyben ne marasztaltak volna el? Ahol az állami beruházásokat intéző cég azért nem zárja ki az új pályázatokból a korábban már jogsértésen ért, milliárdos bírsággal sújtott útépipítő társaságokat, mert akkor nem maradna, aki indulhatna széles e hazában? Legegyszerűbb lenne betiltani az egészet, de hát utakra mégiscsak szükségünk van. Az építők viszont láthatólag nem képesek tartósan versenyezni egymással, mert azt utálják. Sokkal jobban kedvelik előre lezsírozni az árakat, és jól lenyúlni a mamlasz államot. Csak ez a versenyhivatal ne lenne, ez kavar be állandóan! Tisztára, mint a maffiafilmekben. A nógrádi omertát megszegő pentito (bűnbánó) segít leleplezni a hálózatot. A magyar változatban azonban a leleplezett kartellezők nem vonulnak börtönbe, vígan fejthetik tovább az államot, csak időnként be kell fizetniük pár milliárd forintot. A többieket feldobó alvállalkozó meg alighanem kereshet magának más foglalkozást - ha jót akar, akkor távol az építőipartól. Ha ez nekünk csak így megy, akkor akár intézményesíteni lehetne. A kartellezést is felvehető tevékenységi körre kellene tenni az útépipítő cégek számára. Úgyse nagyon vágnak bele a munkába e nélkül. Akad olyan közülük, amelyik akár főtevékenységgé is tehetné, hiszen üzleti modelljének kiindulópontja a törvényellenes versenykorlátozó alkuk megkötése. Viszont mivel úgylis mindig átverik az államot, be lehetne vezetni egy átalányadót, hogy valamennyit azért fixen visszaadjanak a kartellezők. Na, nem mindent, csak amennyit hajlandók. Ezt aztán ki lehetne terjeszteni más területekre is, ahol az állam közröhej tárgyává válik. Csak közben ne felejtjük el megszüntetni a versenyhivatalt, mert ez a szervezet jelenti a hibát a magyar mátrixban. Rajta kívül az államszervezet egyetlen tagját sem zavarja, hogy kilopják a szemét. Végül is igazuk van, nem az ő pénzük. A miénk.

(Népszabadság, 2009. január 31., szombat, 3. oldal)